STRATEGII DE FORMARE A COMPETENȚEI DE COMUNICARE, PRIN VALORIFICAREA LIMBAJULUI PAREMIOLOGIC ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR

Lilia HERȚA, *lector universitar, doctorandă*
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”
ORCID iD: 0000-0001-7976-5556

Rezumat. Acest articol reflectă utilizarea anumitor procedee de predare a proverbelor oricărei limbi străine, în formarea competențelor de comunicare în învățământul superior. Sarcinile activităților includ echivalarea semantică a paremiilor, identificarea și decodificarea semnificațiilor ce duc la utilizarea acestora în contexte culturale corespunzătoare.

Cuvinte-cheie: limbaj paremiologic, proverbe, competențe de comunicare, activități.

STRATEGIES FOR DEVELOPING COMMUNICATIVE COMPETENCES THROUGH LEARNING ENGLISH PAREMIES IN HIGHER EDUCATION

Abstract. The article provides a theoretical background for inclusion of proverbial expressions in teaching any foreign language in the development of the communicative competences at university level. The tasks of the activities include the semantic equivalence of proverbs, the identification and decoding of their meanings that will make students use them in an appropriate cultural context.

Keywords: paremiological language, proverbs, communicative competence, activities.

Unul dintre obiectivele vizate în programul de învățământ superior al Republicii Moldova este acela de a se asigura că studenții își dezvoltă capacitatea de a comunica și de a interacționa în limba străină într-o varietate de contexte referitoare la diferite probleme și situații. Competența de comunicare include abilitatea de a folosi vocabularul și gramatica unei limbi pentru a atinge obiectivele comunicării și de a cunoaște cum să le folosești adecvat în diferite situații socioculturale [2].

Competențele de comunicare sunt legate atât de cunoștințele culturale, precum și de înțelegerea metaforică. Cel care studiază o limbă străină trebuie să fie conștient de cultura țării țintă pentru a comunica eficient. Conform cercetătorului M. Wolfgang, „comunicarea în situații reale nu este niciodată în afara contextului și, deoarece cultura face parte din majoritatea contextelor, comunicarea este rareori lipsită de cultură.” Apoi, studentul trebuie să fie pregătit să recunoască și să înțeleagă limbajul metaforic și figurativ, pentru a evita neînțelegerea sau alte confruntări în comunicare [5].

Studiile în domeniu atestă că majoritatea studenților de la facultățile de limbi străine consideră că n-au vocabular modest pentru a comunica, precum vorbitorii nativi ai limbii țintă. Una dintre modalitățile care facilitează acest proces este prin stu-

diul limbajului figurativ, întrucât acesta este modul în care vorbitorii nativi își exprimă gândurile, opiniile, ideile și emoțiile. Astfel, însușirea proverbelor în acest sens pot oferi o șansă studenților de a dobândi cunoștințe despre cultura limbii respective care reflectă sistemul de valori, moralitatea publică, etica, atitudinea față de lume, față de alte popoare ce constituie un potențial cognitiv și educativ ridicat [1].

Depășirea barierelor lingvistice și de exprimare nu e suficientă pentru a asigura o comunicare eficientă între reprezentanții diferitor culturi. Aceasta ridică problema înlăturării dificultăților culturale. De aceea, soluția problemei urgente în predarea unei limbi străine, ca mijloc de comunicare între reprezentanții diferitelor națiuni, este aceea că limbile trebuie studiate în consens cu lumea și cultura oamenilor care le vorbesc.

Un potențial didactic bogat pentru remedierea acestei chestiuni este utilizarea proverbelor în procesul de predare a unei limbi străine. Potrivit cercetătorului A.M. Жигулев, rolul important al proverbelor și cuvintelor este că acestea ilustrează cel mai clar modul de viață, așezarea geografică a țării, istoria, tradițiile, cultura, păstrează statutul sociocultural acumulat timp de secole și răspund la schimbările din viața socială și culturală a oamenilor. Proverbele reflectă succint și la figurat sistemul de valori,

moralitatea publică, etica, atitudinea față de lume, față de alte popoare, instrucțiuni pentru toate ocaziile, ceea ce constituie un potențial educativ ridicat al utilizării lor în predare. Claritatea ritmică și sintactică a proverbelor, structura lor gramaticală oferă un material lingvistic bogat pentru învățare în diferite etape ale procesului instructiv-educativ [6].

În susținerea acestei idei, Brown Douglas subliniază importanța utilizării proverbelor în predarea limbilor străine susținând că proverbele „se blochează în minte”, „îmbunătățesc vocabularul”, „ilustrează în mod admirabil expresiile idiomatice ale limbii străine” și „contribuie la o comunicare naturală într-o limbă străină” [2]. Prin urmare, putem afirma că proverbele pot inspira producția fluentă și naturală a limbajului și îi pot determina pe studenți să fie mai motivați pe măsură ce învață un limbaj autentic, pe care îl pot utiliza atât în comunicarea orală, cât și în cea scrisă.

În formarea competenței de comunicare prin valorificarea limbajului paremiologic, se recomandă următoarele metode și tehnici de predare: *brainstormingul, metoda audio-linguală, conversația, dezbateră, parafrizarea, scrierea de eseuri, dialogurile, jocurile de rol, simularea, explicația, argumentarea, traducerea*. Aceste tehnici au drept obiectiv valorificarea limbajului paremiologic în formarea competenței de comunicare a studenților care studiază *limba engleză*. Activitățile propuse prin abordarea limbajului paremiologic vizează stimularea colaborării în echipă, formarea capacităților de comunicare și exprimarea a gândurilor și opiniilor proprii, înlăturarea barierelor lingvistice, precum și sporirea motivației pentru cunoașterea fondului cultural al limbii-țintă [4; 5].

Sistemul de *activități de comunicare*, orientat spre formarea competențelor de comunicare în limba engleză, prin valorificarea limbajului paremiologic englez, poate fi realizat prin următoarele acțiuni:

Activitatea 1. Brainstorming

Obiective: dezvoltarea competențelor de comunicare.

Strategii didactice: Metoda audio-linguală, explicarea semnificațiilor, descoperirea prin deducție și inducție, conversația, metoda euristică.

Durata: 10-15 min.

Desfășurarea activității: Profesorul organizează clasa prin activitatea *Warm-up*. Pentru a stimula participarea celor interesați, profesorul le adresează un set de întrebări, în baza proverbului **Don't put all your eggs in one basket**.

What image do you have in your mind when you read – *Don't put all your eggs in one basket*? What

are the eggs? Why does he put all his eggs in one basket?

What might happen to those eggs in that basket? Paraphrase it so that it gets a direct meaning.

What is the Romanian equivalent of this proverb?

Această tehnică s-a dovedit a fi foarte eficientă în decodificarea semnificațiilor proverbului, prin metoda dialogului profesor-student. Efectul instrucțiunii orientate spre decodificarea metaforei a încurajat studenții să analizeze aceste figuri de stil și să se concentreze asupra metaforei conceptuale în înțelegerea limbajului paremiologic și la ghicirea semnificației. În scopul dezvoltării competențelor de comunicare, studenții parafrazează proverbul, pentru a verifica dacă i-au înțeles mesajul corect.

Activitatea 2. Folosirea tehnicii Acrostihul

Obiective: dezvoltarea competențelor de comunicare.

Strategii didactice: metoda euristică, decodificarea semantică, utilizarea în context, lucrul în grup; dezbateră, decodificarea limbajului paremiologic, ilustrarea, argumentarea și analiza LP.

Durata: 15-20 de min.

Desfășurarea activității: Studenților le sunt distribuite fișe ce conțin un cuvânt scris pe verticală (câte unul pe fiecare fișă, de exemplu, EDUCATION, HOME etc.). În timpul rezervat activității (10 minute), studenții identifică proverbele care încep cu literele din cuvântul scris pe verticală și să identifice echivalentul său în limba maternă.

După realizarea acestei sarcini studenții selectează un proverb din cele propuse și reprezintă printr-un desen mesajul figurativ și cel propriu al acestuia, pe o coală de hârtie argumentând alegerea.

Cuvântul: Education

- E** – *Every Rose Has Its Thorn.*
(Fiecare trandafir cu ghimpele lui.)
- D** – *Don't look a gift horse in the mouth.*
(Calul de dar nu se caută la dinți.)
- U** – *Unity is strength.* (Unde-i unu nu-i putere, unde-s doi puterea crește.)
- C** – *Clothes don't make the man.*
(Hainele nu fac pe om mai de treabă.)
- A** – *A bird in hand is worth two in a bush.*
(Nu da vrabia din mână pe cioara de pe gard.)
- T** – *Too many cooks spoil the broth.*
(Copilul cu prea multe moașe rămâne cu buricul netăiat.)
- I** – *There is no smoke without fire.*
(Nu-i fum fără foc.)
- O** – *One swallow doesn't make a summer.*
(Cu o floare nu se face primăvară.)

N – *Never put off till (until) tomorrow what you can do today.*
(Nu lăsa lucrul pe mâine, că așa rămâne.)

Cuvântul: Home

H – *He who hesitates is lost.*
(Rușinosul roade osul.)

O – *One rotten apple will spoil the whole barrel.*
(Un măr putrezit poate strica tot coșul.)

M – *Many hands make light work.*
(Multe mâini fac sarcina mai ușoară.)

E – *Elbow grease is the best polish.*
(Omul muncitor e ca un pom roditor.)

Această activitate le-a permis studenților să lucreze atât cu dicționarul cât și cu sursele online pentru a identifica un proverb care începe cu o literă specifică din cuvântul scris pe verticală. Lucrul în echipă a fost reflectat în alegerea proverbului pe care l-au ales să-l deseneze pe o coală de hârtie, ilustrând mesajul figurativ și cel propriu. Studenții au folosit cunoștințele lingvistice pentru a argumenta alegerea făcută. Activitatea a fost efektivă în dezvoltarea competenței comunicative prin decodificarea unui set de proverbe, îmbogățirea cunoștințelor lingvistice și descoperirea echivalentului semantic în limba maternă și ilustrarea acestuia.

Activitatea 3. Agenda cu notițe paralele

Obiective: dezvoltarea competențelor de comunicare.

Strategii didactice: metoda traducerii gramaticale, metoda audio-linguală, lucrul în grup, dezvoltarea gândirii critice, parafrizarea, decodificarea, descoperirea limbajului paremiologic prin deducție, aplicarea în context.

Durata: 15-20 de min.

Desfășurarea activității: studenții vor fi împărțiți în două echipe. Fiecărei echipe, profesorul îi va propune câte o listă de proverbe și câte un text cu spații libere pentru inserarea proverbelor. Studenții au sarcina să găsească ordinea potrivită a cuvintelor, astfel încât înțelesul acestora să fie veridic. Apoi, profesorul va propune și o listă de fraze, pentru a i se atribui fiecărui proverb câte o semnificație. Cadrul didactic va propune atenției un text pentru lectură și va formula sarcina: să-l lectureze și să aleagă proverbul potrivit. Fiecare grup va înscrie proverbele în coloana întâi și va introduce comentarii despre sensurile acestora în coloana a doua. Apoi, vor face câte o prezentare pe baza comentariilor comune, pe tema *We are what we eat*.

Proverbul	Comentariul

1. *Tastes differ.*
2. *Eat at pleasure, drink with measure.*
3. *A hungry belly has no ears.*
4. *Early to bed, early to rise makes a man healthy, wealthy and wise.*
5. *Health is better than wealth.*
6. *Live not to eat, but eat to live.*

Text

- What shall we eat?
- The three-course meal, I suppose. I'm hungry as a wolf.
- I think I'll have some salad, fruit and a cup of coffee without sugar.
- Are you on a diet?
- I have to be on a diet. I'm afraid of gaining kilos. I'm an actress starring at a local theatre. Our director likes to say:
'a) '
- 'b) ', of course. But I'm sure that a spicy steak is much tastier than your salad.
- Is it your keep-fit programme?
- Yes, it is. My motto is 'c) ' and enjoy life as it is! You aren't a fitness fanatic, are you?
- I wouldn't say so. I only try to follow the doctor's piece of advice.
- Which is?
- To walk as much as possible and take the stairs, not to eat bread and sweets.
- The recommendations are rather useful. But isn't it boring?
- If you are in perfectly good condition, you can live well and have more pleasures of life. As they say: 'd) '.
- You are right. But 'e) '. I'll start with fish in jelly, a bowl of cabbage soup then a beefsteak with mushrooms and fried potatoes and a cup of strong tea with a chocolate cake.
- How careless of you! 'f) '.

Activitatea 4. Jocul Cubul

Obiective: dezvoltarea competențelor de comunicare.

Strategii didactice: parafrizarea, metode de descoperire a echivalentului, cercetarea proverbului și sensului în dicționar, utilizarea în context, lucrul în grup.

Durata: 15-20 de min.

Desfășurarea activității: Studenții vor fi divizați în trei grupuri și vor primi câte un proverb. La fel – și un cub cu șase fațete, unde vor fi înscrise următoarele sarcini:

1. *Definește.*
2. *Echivalează.*
3. *Explică sensul figurativ.*
4. *Asociază.*
5. *Aplică.*
6. *Argumentează (pro sau contra).*

Etapele activității:

1. Studenții vor primi următoarele proverbe:
 - a. *Don't look a gift horse in the mouth.*
 - b. *The grass is always greener on the other side of the fence.*
 - c. *A watched pot never boils.*
2. Studenții vor lucra în echipă pentru a putea realiza sarcinile propuse. Fiecare echipă va arunca cubul de trei ori pentru a îndeplini sarcinile incluse pe fațetele acestuia.

Activitatea 5: Graficul T

Obiective: dezvoltarea competențelor de comunicare.

Strategii didactice: decodificarea semantică, metode de descoperire a proverbului echivalent, cercetarea proverbului și sensului în dicționar, utilizarea în context, lucrul în grup, dezbateră.

Durata: 15-20 de min.

Desfășurarea activității: Activitatea este axată pe lucrul în echipă în decodificarea mesajelor în proverbele vizate, utilizarea vocabularului, a structurilor gramaticale în reproducerea funcțiilor comunicative și de argumentare a opiniilor în procesul dezbaterilor.

1. Studenții vor fi divizați în două grupuri și vor primi câte două proverbe cu sensuri antagone.
2. În grup, ei vor prezenta răspunsuri cu argumente pro și contra.
3. Profesorul va solicita și încuraja participarea studenților la dezbateri.

Proverbs: *Absence makes the heart grow fonder. / Out of sight, out of mind.*

Lista activităților și exercițiilor nu se va încheia aici. Profesorii creativi de limbi străine pot stabili diverse activități pentru a adăuga noutate și creativitate propriilor lor eforturi în predare, în funcție de obiectivele propuse.

Se recomandă activități de comunicare, cu durata de 15-20 de minute, în timpul orei de limba străi-

nă. Motivul pentru care n-ar trebui să se depășească acest segment de timp este menținerea interesului studenților. Interesul pentru asemenea activități se poate epuiza. Ei se pot plictisi dacă îi supraîncărcăm și facem o singură activitate în prea mult timp. Având în vedere nevoile celor care învață limbile străine, nivelul de competență și scopul pentru învățarea limbilor străine, se recomandă utilizarea proverbelor în tandem cu alte activități didactice. În selectarea proverbelor, propunem de a se ține cont de adaptarea corespunzătoare a activităților la nevoile studenților. De asemenea, profesorii vor valorifica activitățile ce conțin situații reale eficiente, în cadrul cărora oamenii utilizează la modul practic expresiile proverbiale în comunicare. Este util să li se propună studenților crearea dialogurilor sau jocurilor de rol și utilizarea proverbelor în context pentru a conștientiza cadrul cultural a limbii țintă. Adicional, este important ca profesorii de limbi străine să nu utilizeze prea multe proverbe în cadrul orelor de limbi străine ca să nu suprasolicite studenții. În opinia lui C. Genishi, cinci proverbe ar fi suficient în cadrul unei lecții pentru a menține motivația studenților în valorificarea înțelepciunilor populare [4].

Cercetătorii în domeniu paremiologiei susțin predarea proverbelor la orice etapă, nu doar la nivelul avansat de studiu ci chiar din primii pași în studierea limbii străine căci predarea unei limbi străine nu poate avea succes decât prin dezvoltarea conștientizării culturale a studenților, iar o abordare posibilă este utilizarea textelor autentice cum sunt proverbele [5].

Un obstacol în calea aplicării eficiente a exercițiilor cu proverbe enumerate constă în lipsa varietății. Sperăm că activitățile descrise aici vor sensibiliza profesorii de limbi străine cu privire la opțiunile disponibile, îi va încuraja să experimenteze abordări alternative și să devină mai activi în predarea limbajului paremiologic. Odată echipați cu varii metode de ultimă oră, profesorii ar putea contribui esențial la creșterea conștientizării și alfabetizării culturale a studenților.

În baza literaturii de specialitate, putem afirma cu certitudine că formarea competenței de comunicare a studenților trebuie să fie realizată prin predarea atât lingvistică cât și culturală care să aibă drept scop învățarea unei limbi simultan cu studiul culturii ei. Prin urmare, este necesar ca cei ce studiază o limbă străină să li se ofere o paletă diversă de activități didactice cu abordarea limbajului paremiologic pentru a aduce în prim-plan aspectele culturale ale comunicării autentice.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Arora S.L. The el que nace proverbs: a supplement. In: *De Proverbio*, 1998, Vol. 4, No. 2, pp. 1-13.
2. Brown D.H. *Principles of Language Learning and Teaching*. Fourth edition. New York: White Plains, Longman, 2000.
3. Collins H. *101 American English Proverbs: Understanding Language and Culture through Commonly Used Sayings*. Lincolnwood, Illinois: NTC Publishing Group, 1992.
4. Genishi C., Glupczynski T. Language and Literacy Research: Multiple Methods and Perspectives. In: J.L. Green, G. Camilli, P.B. Elmore (Eds.) *Handbook of Complementary Methods in Education Research*. Washington: American Educational Research Association, 2006, pp. 657-679.
5. Wolfgang M. *Greenwood Folklore Handbooks*. Westport, Conn: Greenwood Press, 2004.
6. Жигулёв А.М. *Русские народные пословицы и поговорки*. Москва: Изд-во „Московский рабочий”, 1965, с. 297-346.